

Det grønlandske rockmirakel

af Lasse Ellegaard

På Grønland går der mange historier om Sume. En af dem fortæller om en mand, der begav sig ud i ødemarken. Da han var kommet en halv snes kilometer på vej, hørte han pludselig stilheden flænget af rockmusik. Han gik efter lyden og fandt bag en sten en ung fyr, der sad og hørte Sume's første LP på en batteridreven rejsegrammofon. I sandhed en solstrålehistorie, hvis det ikke var fordi fyren sad der i ødemarken, efter at hans forældre havde nedlagt totalforbud mod at høre så meget som en Sume-tone inden for husets fire vægge.

Sume har en fantastisk position på Grønland. Alle grønlandske rockgrupper sammenlignes med Sume, akkurat som man i sin tid sammenholdt alle engelske grupper med Beatles. Sume er målestokken på Grønland, som Beatles var det i England og Europa, og i øvrigt også på Grønland før Sume.

Efter to LP-plader på forlaget Demos kan man karakterisere Sume's musik ved tre ting:

Den er forsynet med poetisk-politiske tekster, hovedsagelig udsprunget af mod-

vilje mod den danske imperialismes fremturen på Grønland.

Den er tilpasset et konkret krav om underholdningsmæssige kvaliteter.

Den er i sin form udsprunget af *beatmusikken*, som den blev dyrket i England i tresserne som variant af rhythm'n' bluesmusikken.

Sammensmeltningen af underholdende og intellektuelle elementer gør Sume's musik til brugsmusik i dobbelt forstand: Man kan bruge den som agitation for en grønlandsk frigørelse, og man kan bruge den som dansemusik. Krop og hovede i samme formel, det er sjældent at opleve i en musik, hvor det som regel enten er det ene eller det andet, der appelleres til. Sume's musik kan bruges – og bliver brugt – ved ballerne rundt om på de små pladser langs de grønlandske kyster. På steder, hvor man har behov for at få sat gang i den, og hvor den elektriske rockmusik dyrkes med samme intensitet, som det var tilfældet herhjemme i Hit House-tiden for 10 år siden.

Specielt på gruppens første LP slår det igennem, i hvor høj grad Sume's musik

Sume i København.

Politikens Pressefoto.

er præget af den tidlige beatmusik, hvor det rytmiske element er det helt afgørende, og hvor musikken overvejende er bygget op i skalaharmonier som baggrund for singleguitarens klassiske spille-måde, beatklassiske forstår sig. Det er musik, som er påvirket af tidlig Beatles, tidlig Hollies og tidlig Swingin' Blue Jeans, hvis nogen husker dem. Dertil kommer så *breaks* med grønlandsk-inspi-reret rytmik og sang, men det er ikke det væsentlige karaktertræk i musikken, blot

indføjet som bestanddele af lokal op-rindelse.

Man oplever denne musik på samme måde, som man oplevede den tidlige beatmusik, fordi teksterne synges på grønlandsk. Grønlanderne oplever den rimeligvis anderledes, for de forstår ordene. Vi andre *hører* dem blot og har det, som da vi hørte Beatles og kun for-stod omkvædene, fordi sangteksterne iøvrigt var ligegyldige for oplevelsen. Sidder man og dyrker teksten ved at

følge med i oversættelsen på pladeomslaget, er man helt galt på den. Ikke fordi teksterne ikke er vigtige. Det er de, og læses de isoleret, er de krasse og undertiden poetisk fine udtryk for den grønlandske fremmedgørelse, sådan som den opleves af den generation, som vokser op i dag under Den kongelige grønlandske Handels splitflag og formynderskab. Men det ville være hykleri at sige, at man oplever dem i sammenhæng med musikken på samme måde som Skousens Lavardsang kan opleves eller Røde Mors sang om grillbaren. Sume's tekster er – specielt på den anden og nyeste LP – udtryk for, at de unge grønlændere er begyndt at binde kravene om frigørelse sammen med nødvendigheden af en socialistisk udvikling – uden en ændring af ejendomsforholdene vil det være umuligt for grønlænderne at bestemme over deres egen tilværelse. Sangen om Kutdligssat, hvor man lukkede en hel by, fordi den ikke længere kunne svare sig økonomisk, er det bedste eksempel på denne erkendelse, som også andre minoritetsgrupper andre steder – USA, Lapland – er kommet til.

På Sume's anden LP er musikken udviklet i mere selvstændig retning, er ligesom flyttet frem i tiden. Præget af den oprindelige beatmusik er ikke så udtalt, derimod arbejder musikerne med mere komplicerede taktarter, og musikken har sine steder en næsten kinks-agtig rocktone over sig. Dog, på intet tidspunkt slipper gruppen sit tag i det essentielle for denne musik, den rytmiske tæthed,

kropsligheden og dermed det underholdende element. Men mange af sangene er blevet finere i slibningen, der er mere akustisk guitar og smukke sving og gesvejsninger i lyden. Vokalarrangementerne er bedre, produktionen af pladen er finere. Derimod mangler man en iørefaldende ting som Heimayinstrumentalnummeret på den første LP, som var et mesterstykke i stil med Dylans Wigwam, et tra-lala-nummer, som man kan spille om og om igen på en balaften med stadigt stigende tilslutning.

Det helt centrale i denne musik er imidlertid, at Sume er den eneste danske gruppe, som arbejder så konsekvent med form og indhold, at man kan sige, det ene balancerer det andet af. Musikken og teksterne udgør en enhed, der er sjælden, og som i virkeligheden ikke burde være det. Det er god, gedigen rockmusik i pålidelig og undertiden fremragende udførelse. De politiske tekster er produktet af musikernes situation, den musikalske form er tilsvarende produktet af professionelt, disciplineret arbejde kombineret med sans for musikens grundtræk og et kompositorisk talent, som specielt Malik Høegh brillerer med.

Det er musik, som kan nå ud over ramperne til andre end dem, der i forvejen er politisk bevidstgjorte. Det er musik for alle, der vil bruge rockmusik på den ene eller den anden måde. Det er nok årsagen til, at Sume er det helt store sus på Grønland.